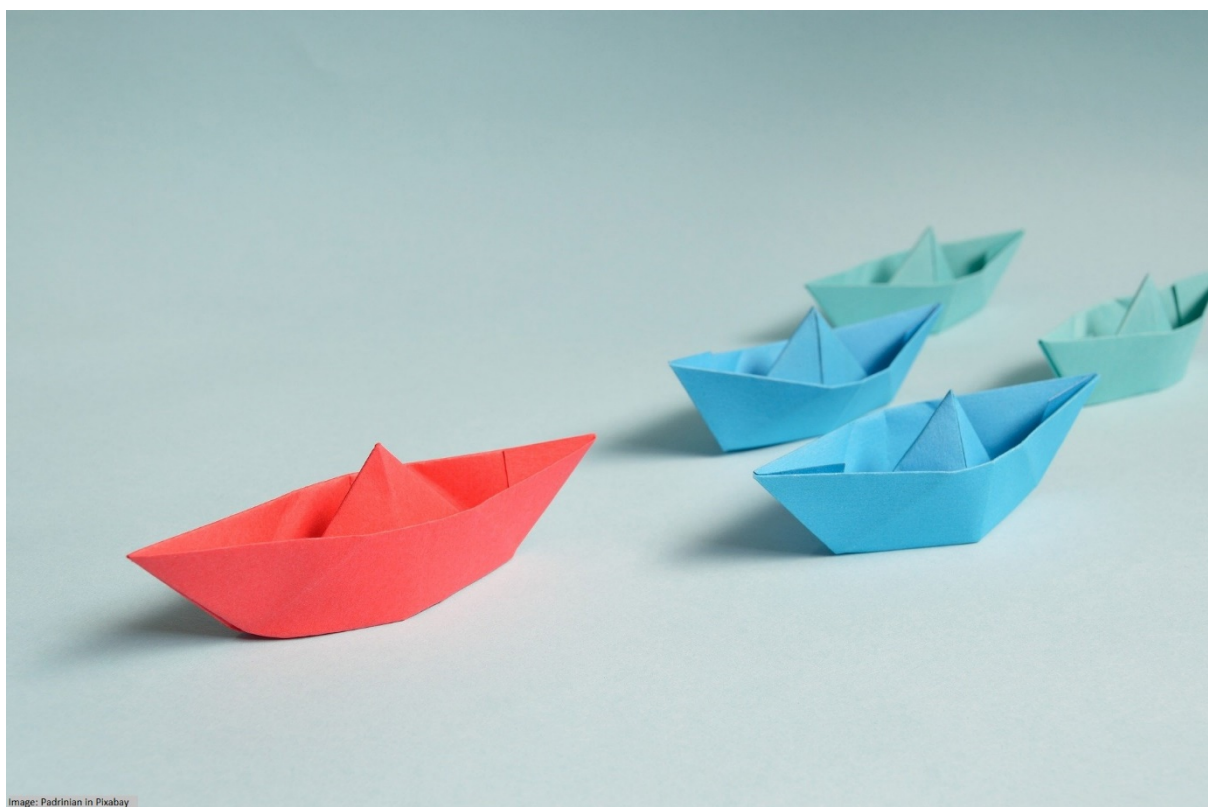

Как хората стават такива, каквито са – и можем ли изобщо да ги променяме?

От Ралф Чина, STRUCTOGRAM® Германия

Хората са различни и целите, към които се стремят, са различни! И противно на това, в което вярвахме дълго време, ние не можем по наше желание да оформяме и променяме другите. Откъде идват обаче тези различия?

Какво лично за вас означава всъщност успехът?

Когато поставим този въпрос на участниците в STRUCTOGRAM® обученията, получаваме съвсем разнообразни отговори:

- Добри отношения в семейството;
- Стабилен кръг от приятели;
- Възнаграждение над средното за страната;
- Добри отношения с другите хора;
- Признание за постиженията ми;
- Да мога най-накрая да си позволя мечтаната кола;
- Хармония и здраве;

- Финансова независимост;
- Постигане на амбициозни цели;
- Да се наложи като специалист.

Това са само част от отговорите. Сами виждате, че нещата към които хората се стремят, са съвсем различни. Наред с такива, ориентирани към конкретни резултати, чуваме и други, съвсем различни дефиниции за успеха, напр.:

- Да изпитвам удоволствие от това, с което се занимавам;
- Да постигна баланс между работа и личен живот;
- Да се занимавам с нещо смислено;
- Да надскоча границите си;
- Да не се налага да правя компромиси със себе си;
- Да мога да използвам силните си страни;
- Да помагам на другите хора;
- Да съм на чисто със себе си.

С други думи, не са и малко дефинициите за успех, които са ориентирани към конкретни преживявания.

И ако четейки тези отговори имате чувството, че всички те звучат много добре, трябва да знаете, че всеки от нас има напр. топ 3 цели, които ако постигне, ще се счита за щастлив. Един добър пример за това е „здравето“. Никои не иска да се разболее тежко или да се нарани, и въпреки това здравето рядко се появява на върха на скалата на успеха. И ако си падате по хобита от типа „no risk, no fun“ като мотоциклетизъм, планинско колоездене или парапланеризъм, веднага ще разберете, защо това е така. Ако пък при вас здравето е на върха на класацията, със сигурност ще стоите далеч от такива занимания.

Напълно безсмислено е да спорим, кои цели са най-правилните или най-добрите. Вместо това **трябва да признаем, че хората преследват различни цели и си поставят различни приоритети. При някои на преден план стои резултатът (целта), а при други целта е по-скоро самият път към нея.** Ако се вгледаме по-внимателно в горните отговори ще разберем, че успехът е нещо много индивидуално. И всеки от нас иска да е успешен, но всеки под „успешен“ разбира напълно различни неща.

Хората са не само различни, но те и се стремят към различни цели и успехи!

И противно на това, в което вярвахме дълго време, ние не можем по наше желание да оформяме и променяме другите. Откъде идват обаче тези различия?

Отдавна вече не е актуален въпросът, дали заобикалящият ни свят или гените са тези, които формират нашата личност. По-важно е да си отговорим, как тези два фактора си влияят взаимно. Клаус-Петер Леш, един от пионерите на молекулярно-генетичните изследвания на личността обяснява: **„Можем да си представим личността на човек съставена от „темперамент“ – който се определя от гените, и от „характер“ – който се формира под влияние на заобикалящия ни свят.“** Ето затова ние можем да работим над нашия характер, но темперамента си не можем да

променим. Нашата биологична същност оформя рамката, вътре в която са възможни промени. Темпераментът обаче е част от непроменящото се ядро на нашата личност и се явява в същото време биологична рамка за нашия характер, който се променя под влиянието на заобикалящата ни среда.

Питър Крамър, психиатър, описва „темперамента“ като вродено, генетично обусловено и химически точно установено качество за определена реакция и начин на поведение. „Характера“ Крамър определя като постоянен поведенчески модел, който е резултат от житейския опит на човек (характерът е и отличителна черта на даден човек и е отражение на неговите морални разбирания). Характерът е придобито поведение, а темпераментът – вродено. Характерът е психологично дефиниран, а темпераментът – биологично. Личността е събирателно от една страна на обичайните, характерните социални начини на поведение и от друга на начините на реагиране на предизвикателствата, т.е. смесица от темперамент и характер.

Герхард Рот, немски изследовател на мозъка, потвърждава това и допълва: „Щом става въпрос за личността ние трябва да правим разлика между понятието темперамент, който е силно генетично детерминиран, и понятието характер, който е силно повлиян от заобикалящата ни среда.“

Как се допълват темперамента и характера?

Въпреки, че много от чертите на характера ни са доста стабилни (особено с напредване на възрастта), те все пак могат да бъдат коренно променени и адаптирани към променящата се среда или променящи се културни условия. И само взаимодействието на двата компонента – темперамент и характер – обясняват нашата индивидуална личност и определят нашето поведение.

Ако разгледаме всички изследвания по тази тема, виждаме приблизително 50/50 разпределение между темперамента и характера:

- средно 50% от нашите личностни качества се определят от темперамента ни. Те са генетично обусловени и не се променят във времето. Затова казваме, че темпераментът задава рамката, в която се развива нашия характер.
- останалите 50% се влияят от заобикалящата ни среда и определят характера ни; в основата си те са променящи се, но не толкова произволно, колкото мислехме доскоро.

Ето един пример, който по аналогичен начин представя връзката между темперамент и характер: костилката (и гените в нея) съдържа информацията и определя, дали един плод ще се развие като праскова или кайсия. Околната среда (метеорологични условия, местоположение, почвени условия, вредители, полагани грижи от хората) е в голяма степен отговорна за „характера“ на плода и неговото качество. Но: каквито и да са условията на околната среда, от костилката на праскова никога не може да се развие кайсия.

Оригиналът на немски език на тази публикация можете да намерите на сайта на STRUCTOGRAM Германия (www.structogram.de). Тя е откъс от книгата на Ралф Чина и Юрген

Шьомен „Бъди себе си, иначе ще се чувстваш отвратително – защо успехът не се постига с патентовани рецепти, а е строго индивидуален“ (Ralf China, Juergen Schoemen „Sei du selbst, sonst geht’s dir dreckig - warum Erfolg nicht mit Patentrezepten, sondern nur individuell machbar ist.“)

